

Betri vinnutími í vaktavinnu

Grunnnámskeið fyrir starfsfólk í vaktavinnu

Janúar 2021

Markmið og leiðarljós verkefnisins

Ávinningur fyrir starfsfólk

Vinnutími

Vinnutími vaktavinnufólks styttest úr 40 í 36 virkar stundir á viku eða úr 173,33 í 156 klukkustundir að meðaltali á mánuði.

Markmið og leiðarljós

Markmið breytinganna er að bæta starfsumhverfi og launamyndun vaktavinnufólks með það að leiðarljósi að:

- auka öryggi starfsfólks og skjólstæðinga
- vaktavinna verði eftirsóknarverðari
- bæta samþættingu fjölskyldu- og atvinnulífs
- vinnutími og laun taki betur mið af vaktabyrði og verðmæti staðins tíma
- bæta andlega, líkamlega og félagslega heilsu starfsfólks
- bæta starfsumhverfi
- stytta vinnutíma
- auka stöðugleika í mönnun
- gera launamyndunarkerfi einfaldara og gagnsærra
- draga úr þörf og hvata til yfirvinnu
- auka hagkvæmni í nýtingu fjármuna
- bæta gæði opinberrar þjónustu

✓ [Fræðslumyndband um markmið og leiðarljós kerfisbreytinganna](#)

Ávinningur fyrir starfsfólk

- Betri starfsandi
- Aukinn frítími
- Bætt heilsa
- Fyrirsjáanleiki
- Jafnrétti

- Rannsóknir hafa sýnt að vaktavinnufólk er í aukinni hættu á að fá ýmsa sjúkdóma
- Vinna á óreglulegum tímum hefur áhrif á fjölskyldu og heilsu

Öryggi

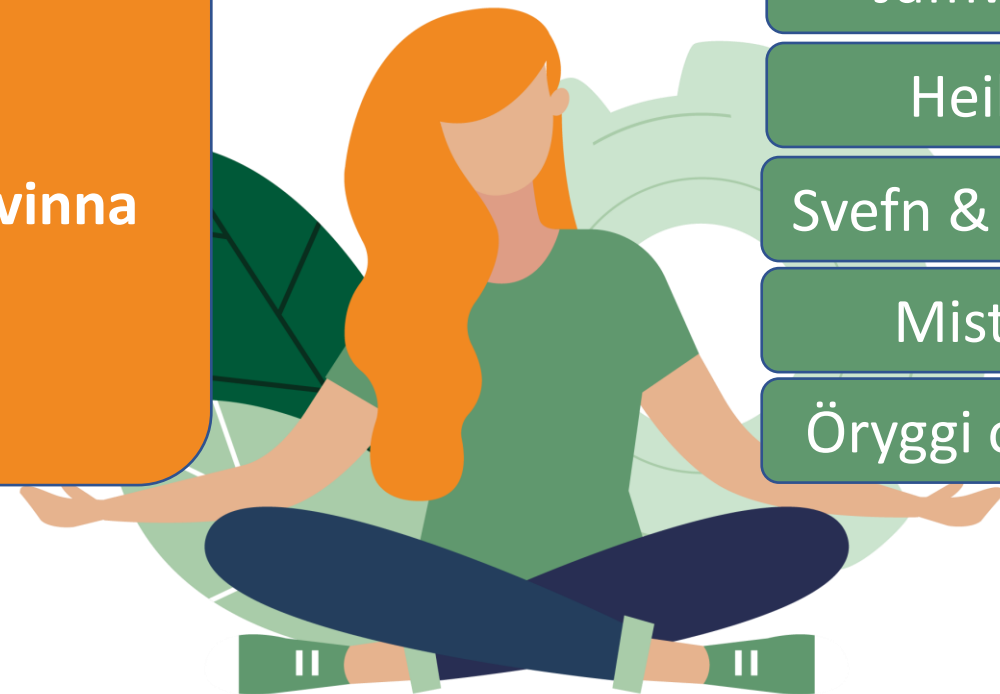
Heilsa

Jafnvægi

- ✓ [Fræðslumyndband um ávinning fyrir starfsfólk](#)

Af hverju leiðarljósin 3?

Jafnvægi

Heilsa

Svefn & þreyta

Mistök

Öryggi og slys

Nýtt launamyndunarkerfi

Vaktaálag

Vaktaálagsflokkum fjölgar þannig að vaktaálag á næturvöktum hækkar frá því sem nú er og við bætist nýtt vaktaálag á sérstökum stórhátíðardögum.

Núverandi vaktaálag

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	0	33,33%	55%
Þri.	0	33,33%	55%
Mið.	0	33,33%	55%
Fim.	0	33,33%	55%
Fös.	0	55%	55%
Lau.	55%	55%	55%
Sun.	55%	55%	55%

Stórhátíðardagar	90%
------------------	-----

Vaktaálag verður

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	0	33,33%	65%
Þri.	0	33,33%	65%
Mið.	0	33,33%	65%
Fim.	0	33,33%	65%
Fös.	0	55%	75%
Lau.	55%	55%	75%
Sun.	55%	55%	75%

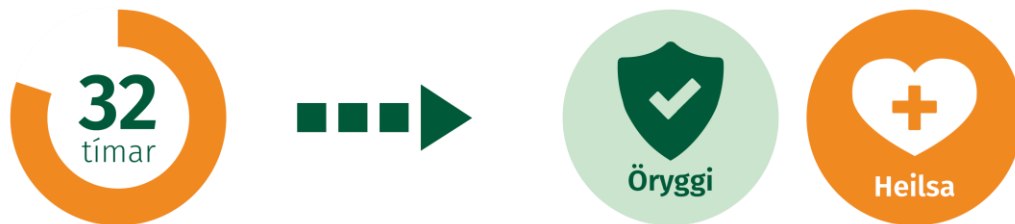
Stórhátíðardagar	90%
	120%

120% álag
Aðfangadagur kl. 16-00
Jólanótt kl. 00-08
Gamlársdagur kl. 16-00
Nýársnótt kl. 00-08

Vægi vinnuskyldustunda

Vinnuskyldustundir vaktavinnufólks utan dagvinnumarka samkvæmt skipulagðri vaktskrá og innan vinnutímaskyldu hafa ólíkt vægi við útreikning vinnuskila.

Vinnuskil vaktavinnufólks í fullu starfi fer aldrei undir 32 vinnustundir á viku að jafnaði.

Vægi vinnuskyldustunda er

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	1	1	1
Þri.	1	1	1
Mið.	1	1	1
Fim.	1	1	1
Fös.	1	1	1
Lau.	1	1	1
Sun.	1	1	1

Vægi vinnuskyldustunda verður

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	1	1,05	1,20
Þri.	1	1,05	1,20
Mið.	1	1,05	1,20
Fim.	1	1,05	1,20
Fös.	1	1,05	1,20
Lau.	1,05	1,05	1,20
Sun.	1,05	1,05	1,20

Vaktahvati

Vaktahvati greiðist sem hlutfall mánaðarlauna vegna fjölbreytileika og fjölda vakta á launatímabili samkvæmt skiplögðum vöktum innan vinnutímaskyldu.

Hlutfall vaktahvata

Fjöldi vakta	Fjöldi tegunda vakta			
	1	2	3	4
19		10,0%	12,5%	12,5%
18		7,5%	10,0%	12,5%
17		7,5%	7,5%	12,5%
16		2,5%	7,5%	10,0%
15		2,5%	2,5%	7,5%
14			2,5%	7,5%

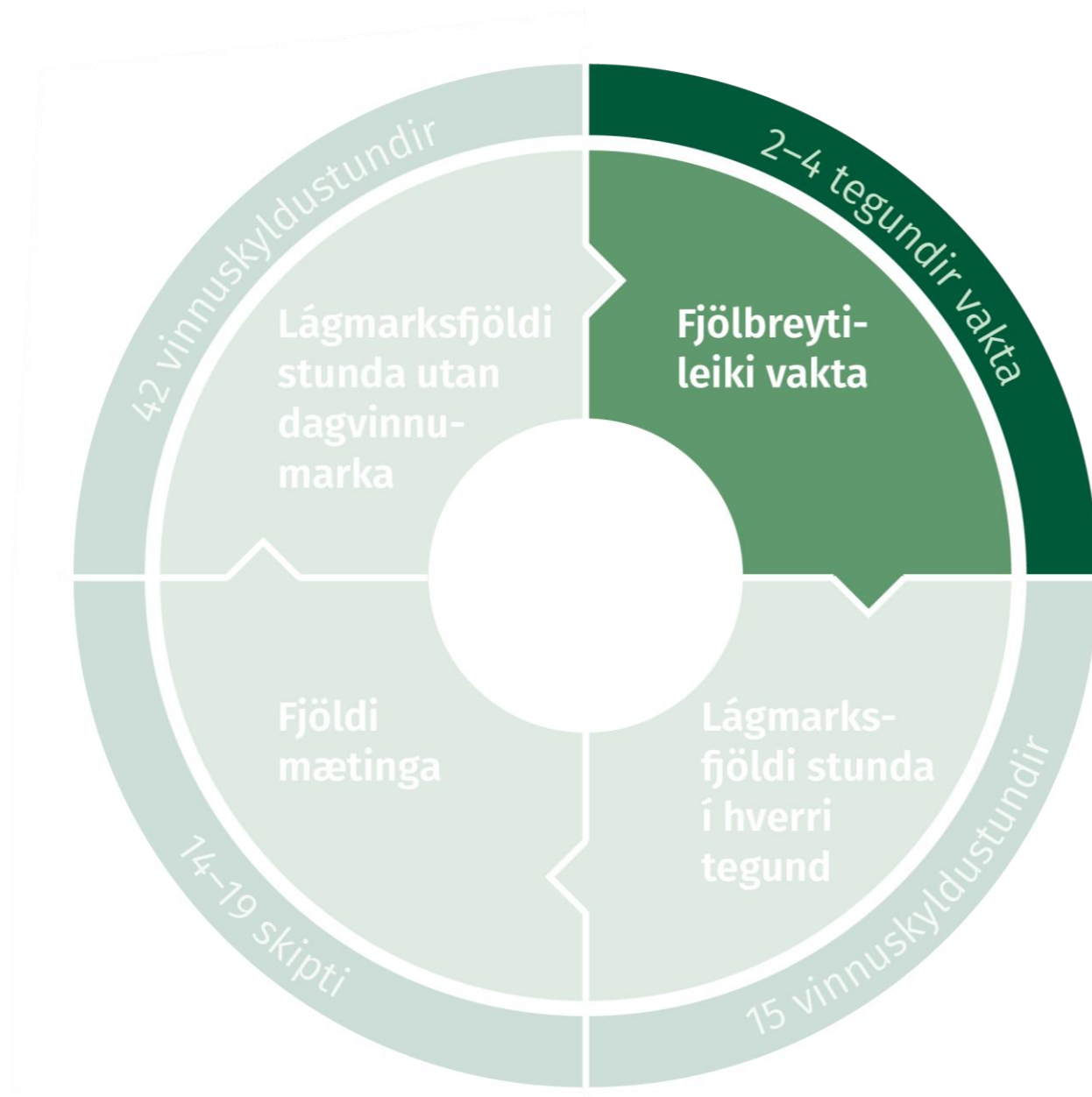

2. Vaktahvati

Vaktir eru flokkaðar í fjórar tegundir; dagvaktir, kvöldvaktir (33,33% álag), næturvaktir á virkum dögum (65% álag) og helgarvaktir (55% og 75% álag).

Vaktahvati – tegundir vakta

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	a	b	c
Þri.	a	b	c
Mið.	a	b	c
Fim.	a	b	c
Fös.	a	d	d
Lau.	d	d	d
Sun.	d	d	d

Yfirvinna

Yfirvinna er greidd með tímakaupi, sem skiptist í yfirvinnu 1 og yfirvinnu 2.

Tímakaup í yfirvinnu 1 verður 0,9385% og í yfirvinnu 2 verður tímakaupið 1,0385% af mánaðarlaunum.

Yfirvinna er

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Þri.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Mið.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Fim.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Fös.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Lau.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Sun.	1,0385%	1,0385%	1,0385%

Yfirvinna verður

	Morgunvakt	Kvöldvakt	Næturvakt
Mán.	0,9385%	1,0385%	1,0385%
Þri.	0,9385%	1,0385%	1,0385%
Mið.	0,9385%	1,0385%	1,0385%
Fim.	0,9385%	1,0385%	1,0385%
Fös.	0,9385%	1,0385%	1,0385%
Lau.	1,0385%	1,0385%	1,0385%
Sun.	1,0385%	1,0385%	1,0385%

Yfirvinna 1

- Milli kl. 08 og 17 virka daga

Yfirvinna 2

- Eftir kl. 17 virka daga til kl. 08 og um helgar
- Greiðist fyrir vinnu umfram 38:55 stundir á viku

Árleg vinnuskylda

Árleg vinnuskylda vaktavinnufólks sem vinnur á reglubundnum vöktum skal að jafnaði vera sú sama og hjá dagvinnufólki.

Jöfnun vinnuskila kemur í stað helgidagafrís og bætingar.

Vinnutími vaktavinnumanna var

Vikur	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maí	Jún.	Júl.	Ágú.	Sep.	Okt.	Nóv.	Des.	Helgidagafrí eða bæting
1	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	
2	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	
3	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	
4	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	
5	40		40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	

Vinnutími vaktavinnumanna verður (m.v. dagatal 2020)

Vikur	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maí	Jún.	Júl.	Ágú.	Sep.	Okt.	Nóv.	Des.	Lækkun á vinnuskilum
1	14,4	36	36	21,6		28,8	21,6	28,8	28,8	14,4	36	28,8	
2	36	36	36	21,6	36	36	36	36	36	36	36	36	
3	36	36	36	28,8	36	28,8	36	36	36	36	36	36	
4	36	36	36	28,8	28,8	36	36	36	36	36	36	25,2	
5	36		14,4	28,8	36	14,4	36	7,2	21,6	36	7,2	25,2	

Samanburður á helgidagafrí og árlegum vinnuskilum

	Helgidagafrí	Árleg vinnuskil dag- og vaktavinnufólks þau sömu
Fjöldi daga á ári	88 klst. miðað við fullt starf	Fjöldi stunda fer eftir fjölda rauðra daga á ári sem bera upp á virkan dag. Eru 9-13 árlega
Úttekt	Ári eftir að þeir hafa verið áunnir	Almenna reglan að séu teknir út innan vaktaskýrslu
Ef unnið er rauða daga	Álag sbr. sérstaka frídaga og stórhátíðardaga	Álag sbr. sérstaka frídaga og stórhátíðardaga
Tímasetning á frí og fjöldi samliggjandi frídaga	Óskir koma frá starfsfólki. Þarf að taka mið af þörfum starfseminnar	Hægt að koma með óskir um samfellu. Þarf að taka mið af þörfum starfseminnar

Breytingagjald

- Vaktskrá breytt með minna en 24 klst. fyrirvara
- Vaktskrá breytt með minna en viku fyrirvara
- Vakt umfram vinnuskyldu með minna en 24 klst. fyrirvara á tímabilinu 17-24 á föstudögum, 20-08 mánudaga til föstudaga, 00-24 laugardaga, sunnudaga og sérstaka frídaga

Var

- **2-3 klst í yfirvinnu**

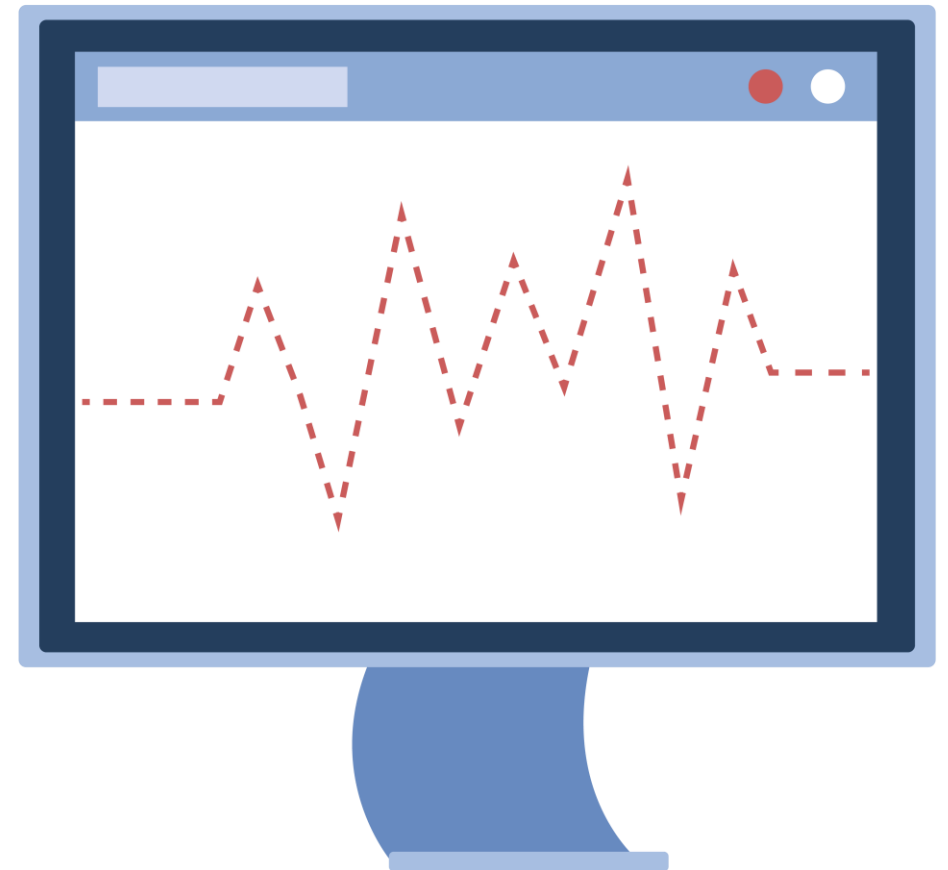
Verður

- Breyting á vaktskrá krefst almennt samþykki starfsmanns
- **Breytingagjald 1,3-2%**

Fræðsluefni um nýja/breytta þætti í launamyndun

- ✓ Betrivinnutími.is
- ✓ [Vægi vinnuskyldustunda og vaktaálag](#)
- ✓ [Vaktahvati](#)
- ✓ [Yfirvinna, breytingagjald og árleg vinnuskylda](#)
- ✓ [Betri vinnutími á 2 mín](#) – teiknimynd um öll helstu atriðin

Heildarmynd

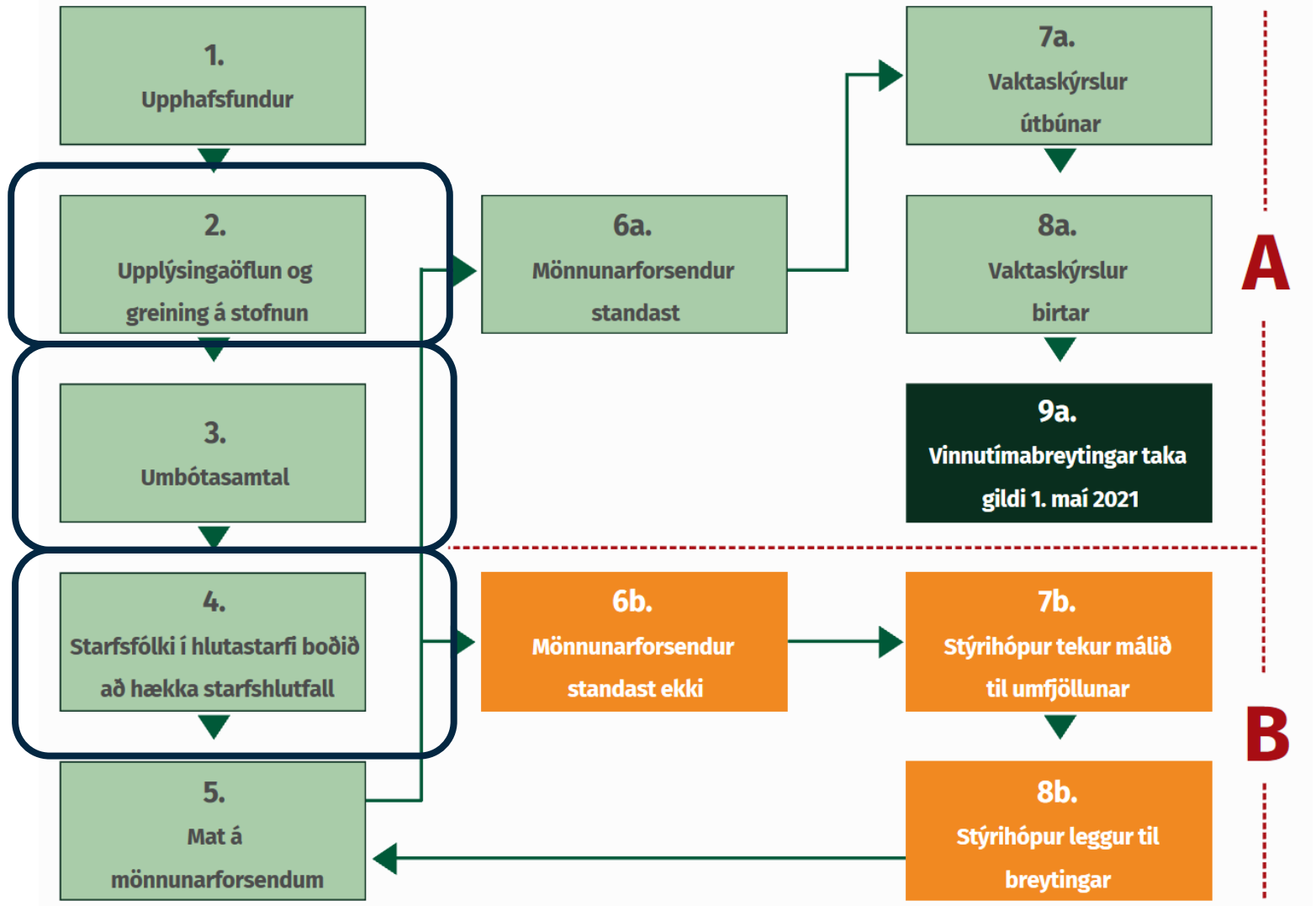
Atriði	Núverandi samningur	Nýr samningur, fylgiskjal 2
Mánaðarleg vinnuskylda	173,33 (40 per viku)	156 (36 per viku)
Helgidagafrí og bæting	Í boði	Vinnuskil til jafns við dagvinnumenn
Dagvinnuhlutfall	0,615%	0,632%
Vaktaálag	33,33% 55% 90%	33,33% 55% 65% 75% 90% 120%
Bakvaktaálag	33,33% 45% 90%	33,33% 45% 90% 120%
Vægi vinnuskyldustunda	Engar	1,05 - á sama tíma og 33,33% og 55% álag 1,2 - á sama tíma og 65%, 75%, 90% álag fylgir tímum sólarhrings 120% álag fylgir vægi 1,2
Gólf á vinnuskyldu	40	32
Vaktahvati	Ekki í samningi	0-12,5%
Yfirvinna	1,0385%	Tvískipt: 0,9385% á milli kl. 08:00-17:00 virka daga upp að 38,92 stundum 1,0385% á milli kl. 17:00-08:00 virka daga, um helgar og eftir 38,92 stunda vinnuskil
Kaffitímar per vakt	0,42 (25 mín)	0
Kaffitímar per klst í yfirvinnu	0,10 (12 mín)	0
Aukatímar <sólarhringur	3 klst. í yfirvinnu	Breytingargjald 2% af mánaðarlaunum
Aukatímar <vika	2 klst. í yfirvinnu	Breytingargjald 1,3% af mánaðarlaunum
Refsitímar /aukatímar vegna yfirvinnuvakta	2 klst. í yfirvinnu	Breytingargjald 1,3% af mánaðarlaunum

Ferill innleiðingar og stjórnkerfi

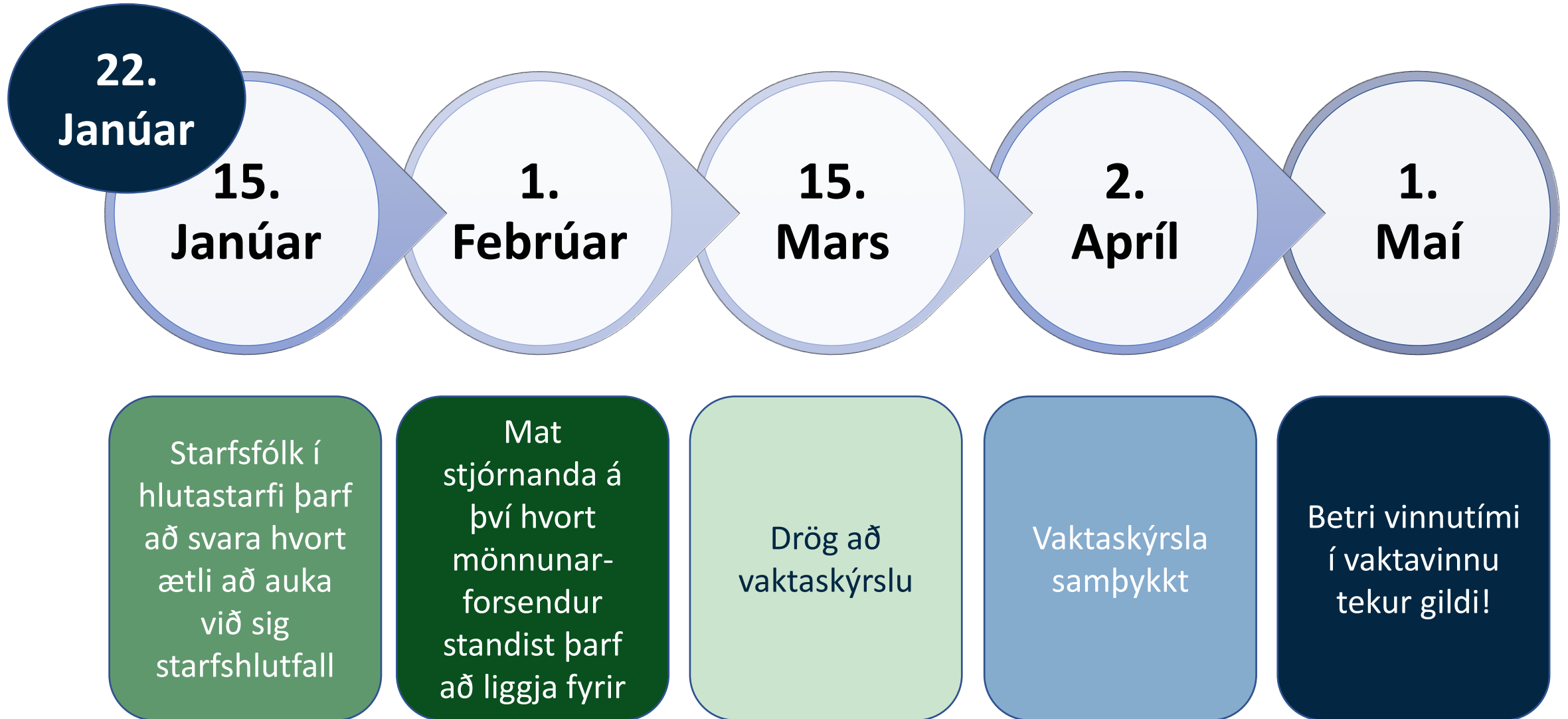
Ferill við innleiðingu betri vinnutíma í vaktavinnu

Fetum okkur
saman í átt að
betri
vinnutíma!

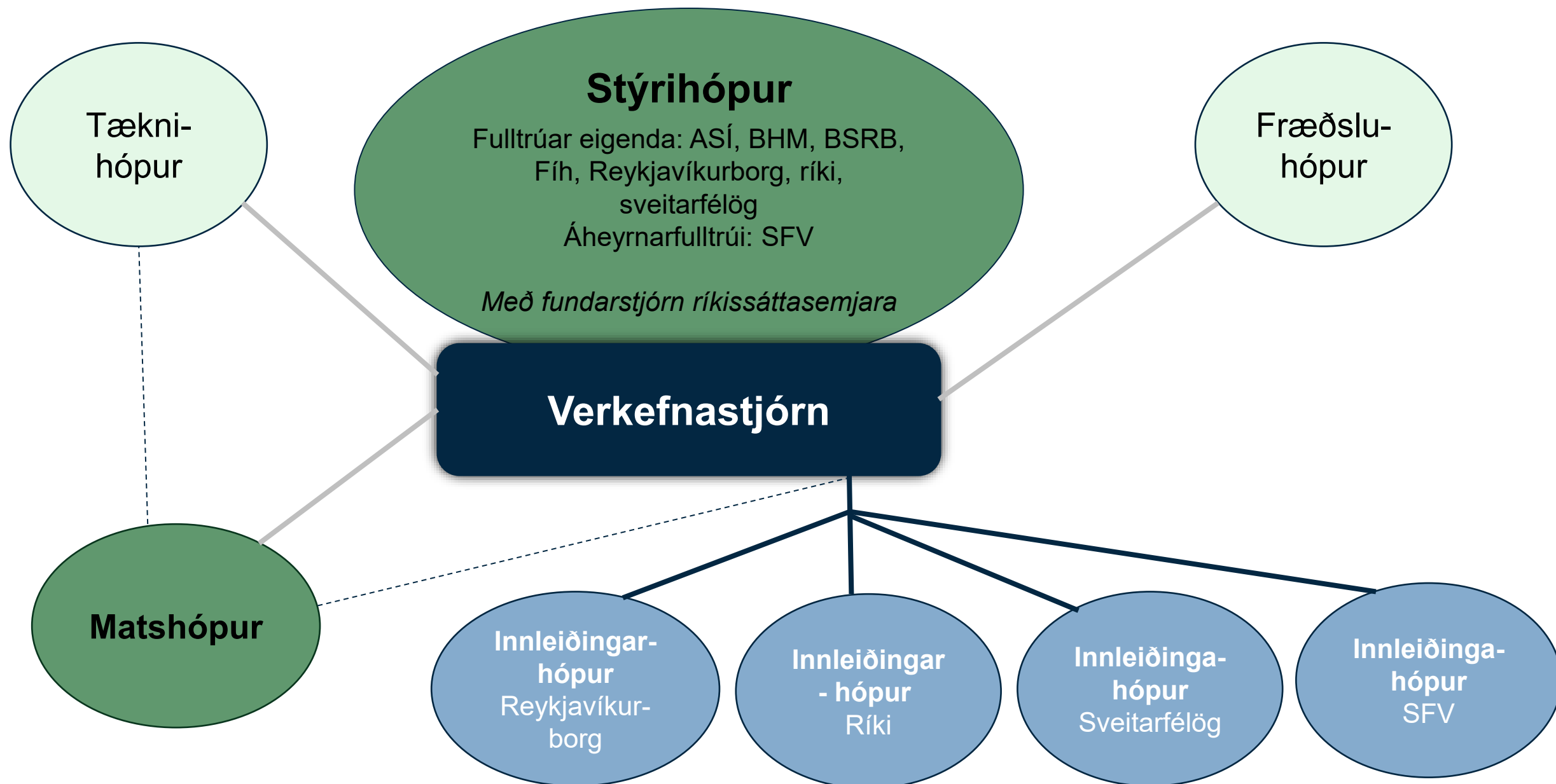
✓ [Fræðslumyndband um feril
innleiðingar](#)

Tímalína – Mikilvægar dagsetningar

Tengslanet utan vinnustaða

Greining gagna, umbótasamtal og forgangsröðun hagsmuna

Forsendur betri vinnutíma í vaktavinnu

- ✓ Umbótasamtal
- ✓ Starfsfólk í hlutastarfi á rétt á að hækka starfshlutfall
- ✓ Kostnaður vegna yfirvinnu lækki

Umbótasamtal

Handrit fyrir stjórnendur

1. Greining gagna
2. Boða fund
3. Fundurinn sjálfur
4. Eftir fundinn
5. Næstu skref

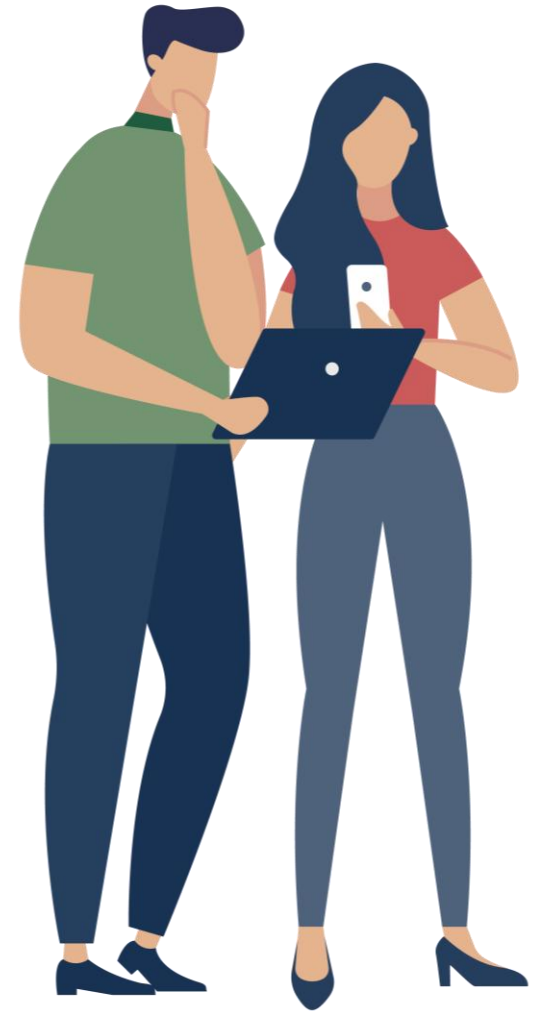
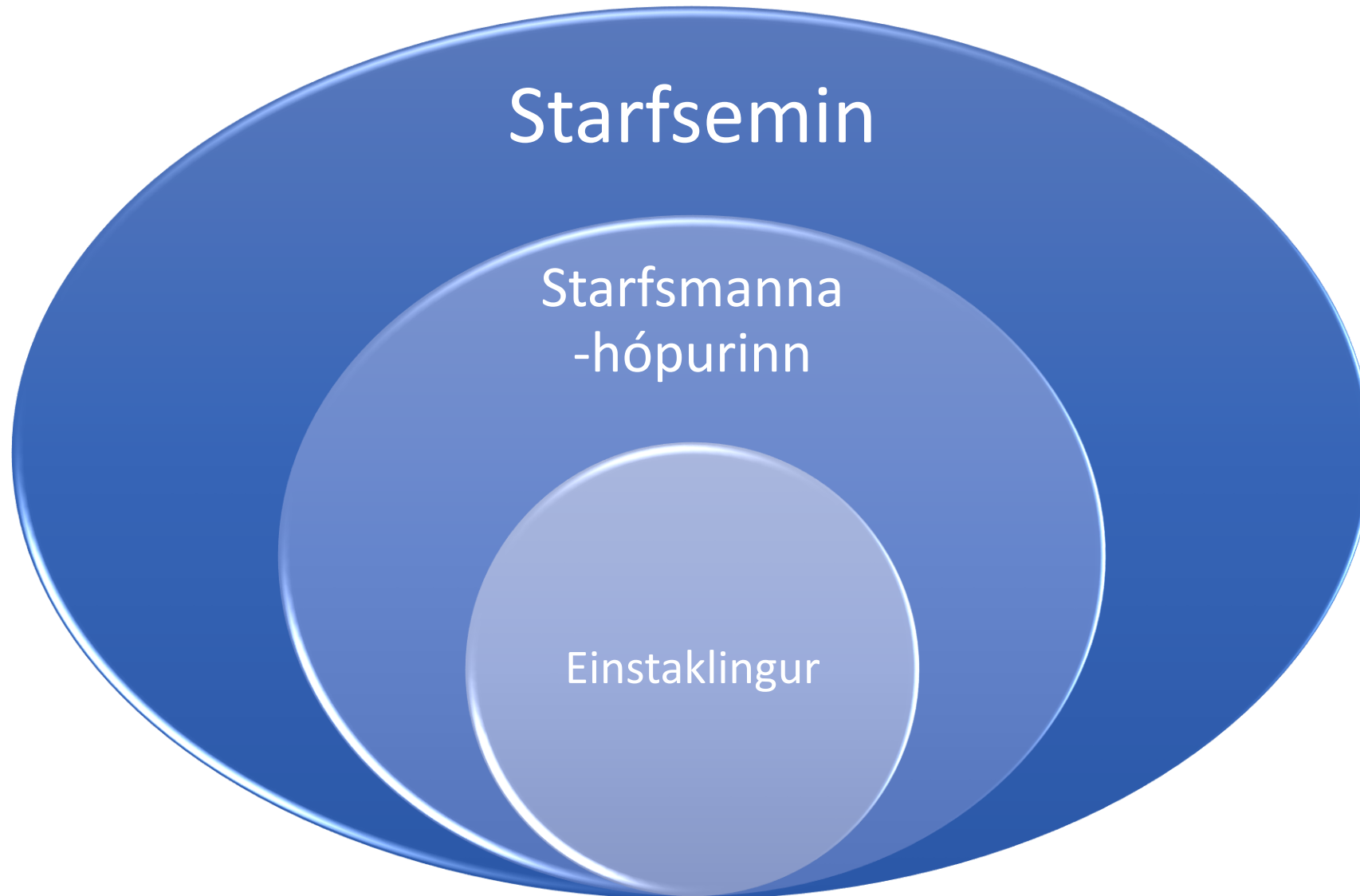
Fundurinn sjálfur - umbótasamtalið

- Fara yfir markmið umbótasamtalsins
- Leggi fram staðreyndir um greiningu á starfseminni
 - Mikilvægt er að starfsfólk fái tækifæri til að kynna sér efnið, helst fyrir fundinn og spyrja spurninga á fundinum
- Skipta starfsfólki í hópa, t.d. 3-7 manna hópa
 - Hafa 3-4 hópa að lágmarki ef hægt er
 - Biðja einn í hverjum hópi að vera ritari og skrá hjá sér svör við spurningunum
 - Allir hópar byrja á að svara spurningum í flokki 1 um tilgang og markmið starfseminnar og starfanna
 - Spurningum í flokkum 2-5 er skipt milli hópa
 - Ritarar taka saman innihald samtalsins á hverju borði og segja stuttlega frá í lok fundarins
- Spurningar – flokkar:
 - Tilgangur og markmið
 - Vaktaskipulag og mönnun
 - Starfsemi og starfsumhverfi
 - Verklag og ábyrgð
 - Ræða soun í nærumhverfi

✓ [Umbótasamtal á 2 mín](#) –
teiknimynd með helstu atriðum

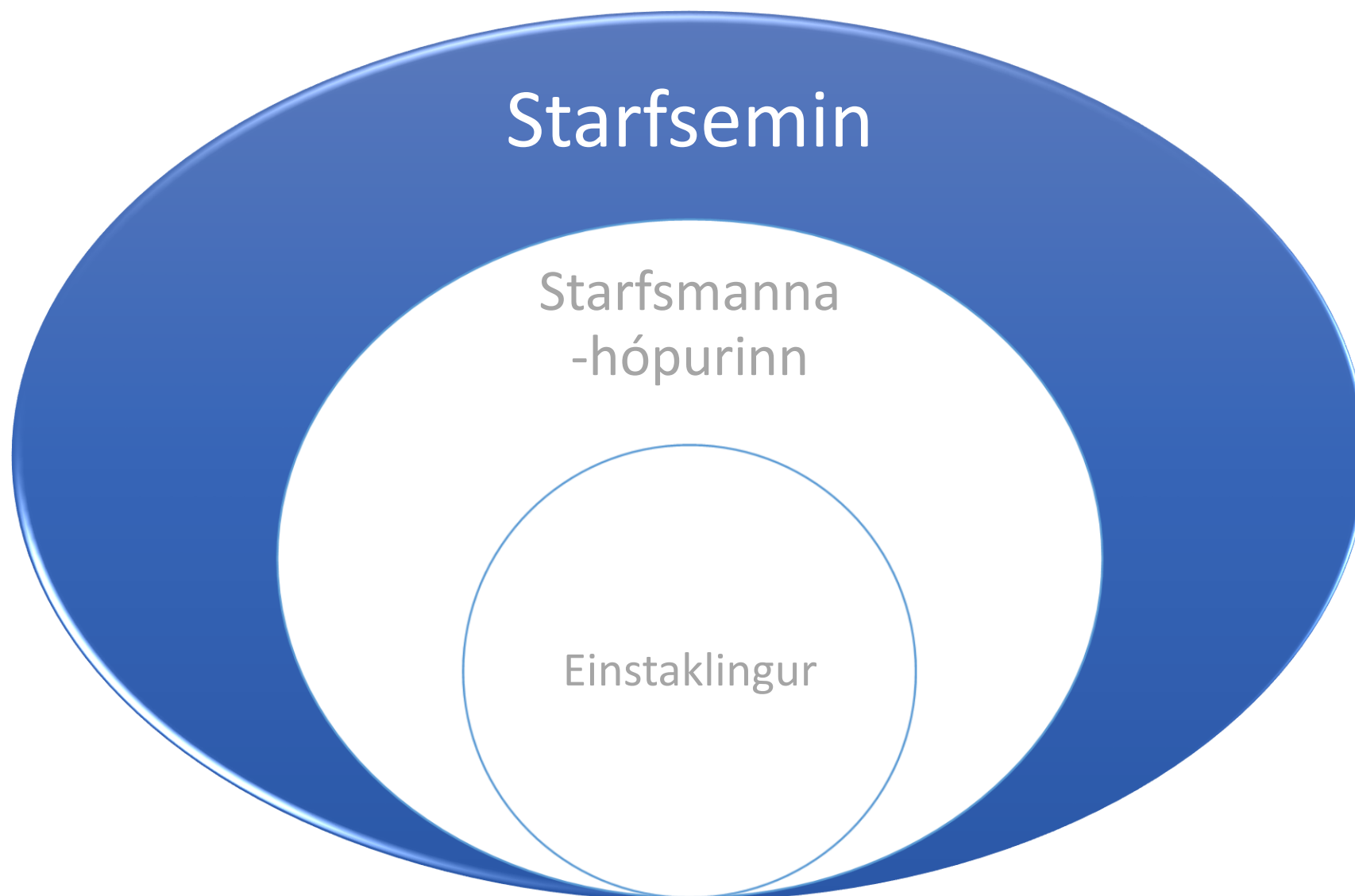

Forgangsröðun hagsmuna - Umbótasamtal

1. Starfsemin = mönnunarpörf

Starfsemin og þörf á mönnun er ráðandi þáttur

Greining gagna
lykilatriði

Forðast að vera búin/n
að gefa sér niðurstöðu

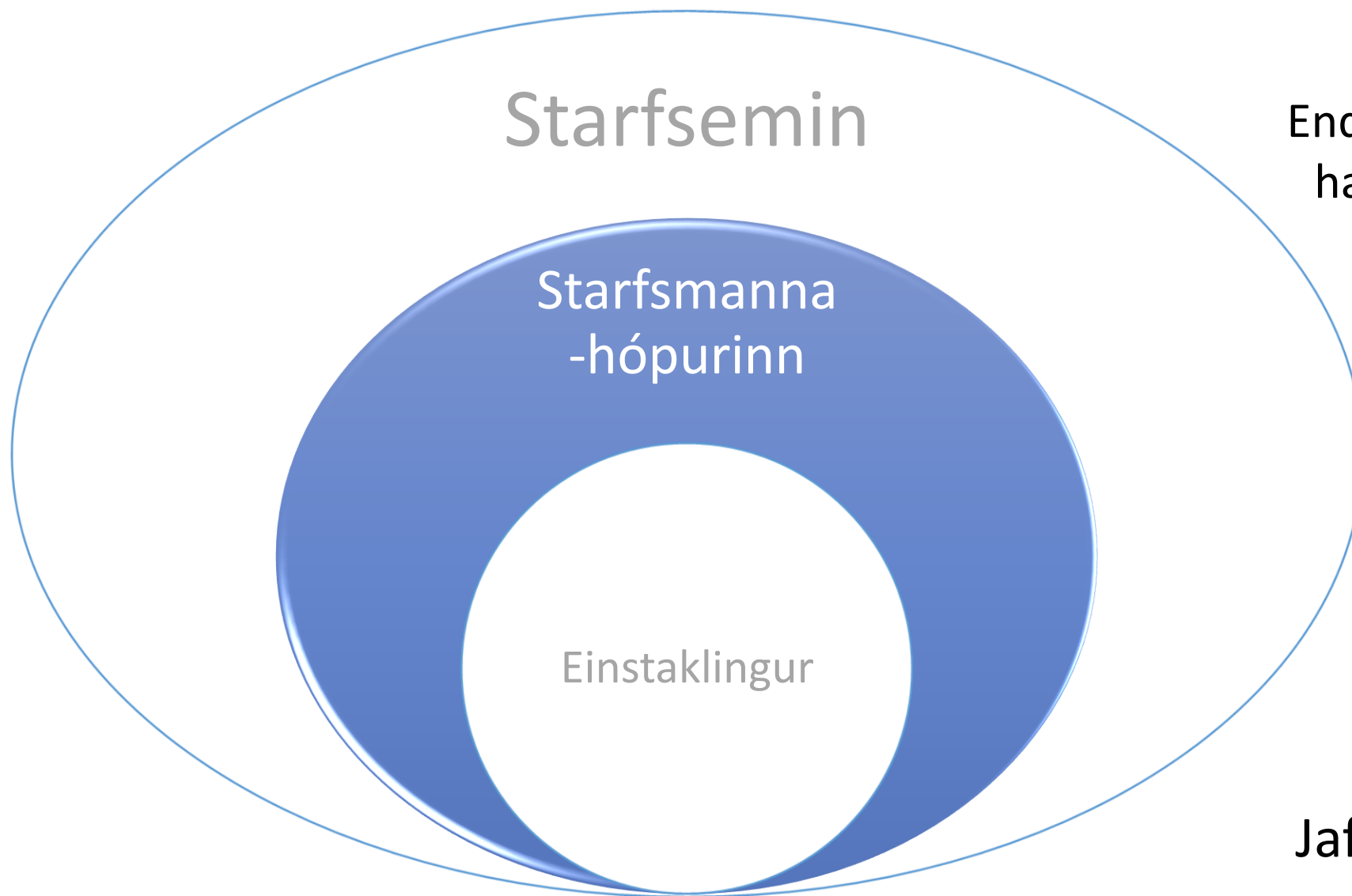
Fara í umbótasamtalið
með opnum hug

Leiðarljós:

2. Starfsmannahópurinn = jafnræði

Jafnir möguleikar allra
í starfsmannahópi

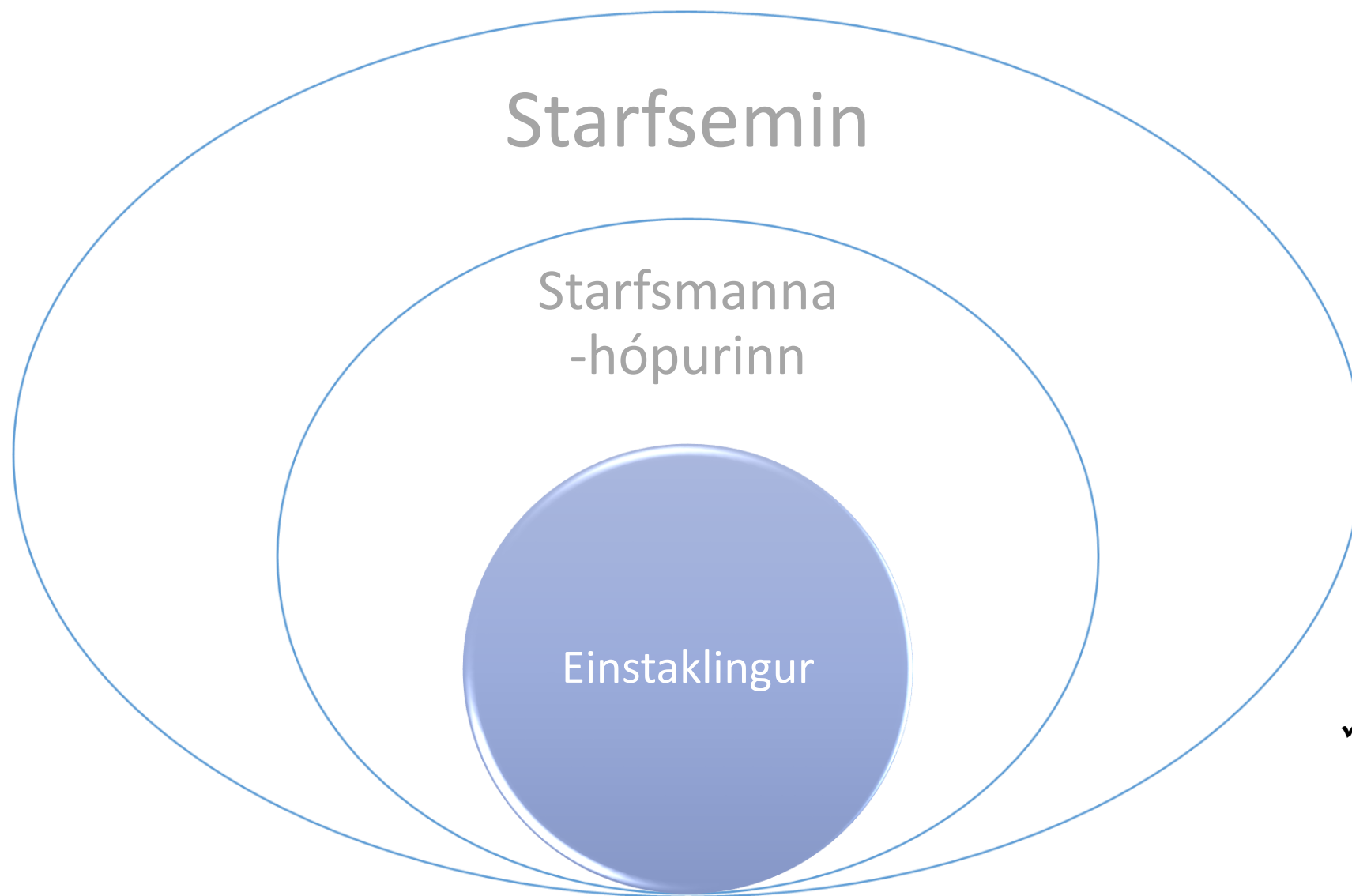
Endurskoða allar vaktarúllur með
hagsmuni starfsmannahópsins
að leiðarljósi

Jafn aðgangur að
vaktahvata

Jafn aðgangur að vægi
vinnuskyldustunda

Jafnræði í starfsmannahópi

3. Hagsmunir einstaklinga í starfsmannahópi

Leiðarljós:

Jafnræði starfsfólks

Hægt að koma til móts við starfsfólk ef ofangreint er uppfyllt

Kerfisvirkni til að hjálpa einstaklingum að leggja fram óskir

Starfsemin og jafnræði í starfsmannahópi ráða för

✓ [Fræðslumyndband um forgangsröðun hagsmuna](#)

Hvernig á ég að skipuleggja vaktir?

Lengd vakta $\leq$ 8-9 klst.

Vaktir skipulagðar réttssælis
m-k-n-hvöld

Skipta um tegund að tveggja
til þriggja daga fresti

Hvöldartímalöggjöf virt
11-35-48

Fræðslumyndbönd um ýmis konar vaktkerfi

- Á vefnum eru fjölmörg dæmi um vaktkerfi og starfsemi sem hægt er að kynna sér. Dæmin geta átt erindi við fleiri hópa en þau sem eru nefnd þarna.
- ✓ [Möguleg áhrif á starfsmann í mötuneyti](#)
- ✓ [Möguleg áhrif á hjúkrunarfræðinga](#)
- ✓ [2-2-3 kerfi með viðveru hluta úr sólarhring – t.d. sundlaug](#)
- ✓ [Möguleg áhrif á sjúkraliða á þrískiptum vöktum](#)
- ✓ [2-2-3 kerfi í sólarhringsþjónustu – t.d. Fangavörður](#)
- ✓ [5-5-4 kerfi – t.d. lögreglumaður](#)

Hækkað starfshlutfall hlutastarfsfólks

Starfsfólki í hlutastarfi boðin hækkun á starfshlutfalli

1. nóv 2020 til 14. jan 2021

- Starfsfólk í hlutastarfi á rétt á að auki við sig starfshlutfall sem nemur styttingu vinnuvikunnar eða um 10-12% hækkun að jafnaði
- Stjórnendum ber að bjóða starfsfólki í hlutastarfi starfshlutfallshækkun sem nemur styttingunni á tíma innleiðingar
- Svör starfsfólks skulu liggja fyrir eigi síðar en fyrir 15. janúar 2021
- Starfshlutfallshækkun kemur til framkvæmdar frá og með gildistíma breytinganna, 1. maí 2021

Réttur starfsmanns til að auka starfshlutfall

FORSENDUR SEM FALLA NIÐUR 1.5.2021			FORSENDUR SEM TARA VIÐ MEÐ TILKOMU BETRI VINNUTÍMA 1.5.2021								
%	KLST Í DAG		RÉTTUR TIL AUKINS			MEÐAL VÆGI		RAUN	RAUN	FJÖLDI 8 KLST VAKTA	%
	FJÖLDI 8 KLST VAKTA	KLST 1.5.2021	%	KLST	VINNUSTUNDA M.V. VINNUFYRIRKOMULAG	KLST VEGNA MEÐALVÆGIS	VINNUSKIL P/MÁN	VINNUSKIL P/VIKA			
100%	173	21,7	156	100%	156	Aukning á grundvelli vægi vinnuskyldustunda		36,0	19,5	100%	
95%	165	20,6	148	100%	156			36,0	19,5	100%	
90%	156	19,5	140	100%	156			36,0	19,5	100%	
85%	147	18,4	133	94%	147			34,0	18,4	94%	
80%	139	17,3	125	89%	139			32,0	17,3	89%	
75%	130	16,2	117	83%	130	Starfsmaður í hlutastarfi vinnur sama vinnumagn og hann gerir nú.		30,0	16,2	83%	
70%	121	15,2	109	78%	121			28,0	15,2	78%	
65%	113	14,1	101	72%	113			26,0	14,1	72%	
60%	104	13,0	94	67%	104			24,0	13,0	67%	
55%	95	11,9	86	61%	95			22,0	11,9	61%	
50%	87	10,8	78	56%	87	Vægi vinnuskyldustunda mismikið og stýrist af mönnunarpörf		20,0	10,8	56%	
45%	78	9,7	70	50%	78			18,0	9,7	50%	
40%	69	8,7	62	44%	69			16,0	8,7	44%	
35%	61	7,6	55	39%	61			14,0	7,6	39%	
30%	52	6,5	47	33%	52			12,0	6,5	33%	
25%	43	5,4	39	28%	43		10,0	5,4	28%		
20%	35	4,3	31	22%	35		8,0	4,3	22%		
15%	26	3,2	23	17%	26		6,0	3,2	17%		
10%	17	2,2	16	11%	17		4,0	2,2	11%		

Vinnuvika úr 40 klst. í 36 klst.

Stytting umfram 36 klst.
Í allt að 32 klst.

Fræðsluefni

www.betrivinnutimi.is

betrivinnutimi.is

Dagvinna **Vaktavinna** Fréttir Vaktareiknir

Vaktavinna **Verkfæri stjórnenda**

Betri vinnutími

Verkfæri fyrir stjórnendur

Umbótasamtal - handrit
Handrit af umbótasamtali í vaktavinnu -
Ætlað stjórnendum

Handrit ætlað stjórnendum

Greining á starfsemi
Greining á starfsemi - 2. skrefið í
innleiðingu betri vinnutíma í vaktavinnu

Greining á starfsemi

Gátlisti innleiðingar 1 - exel
Gátlisti innleiðingar betri vinnutíma í
vaktavinnu - 1 - exel

Gátlisti innleiðingar nr 1 - exel

Helstu breytingar

Ferli innleiðingar

Fræðsluefni

Spurt og svarað

Vaktareiknir

Verkfæri stjórnenda

Stjórnun innleiðingar

Fara í áskrift

betrivinnutimi.is

  Dagvinna **Vaktavinna** Fréttir Vaktareiknir

Vaktavinna **Fræðsluefni**

Vaktavinna

Fræðsluefni

Leiðbeiningabæklingar

Gagnlegar leiðbeiningar við innleiðingu betri vinnutíma - hentugt til útrentunar.

Betri vinnutími í vaktavinnu: Leiðbeiningar fyrir innleiðingu

Handrit fyrir umbótasamtal

Samtalspunktar og aðrar nauðsynlegar upplýsingar um umræðuefni samráðsfundar á stofnun.

Umbótasamtal - handrit fyrir stjórnendur

Helstu breytingar

Ferli innleiðingar

Fræðsluefni

Spurt og svarað

Vaktareiknir

Verkfæri stjórnenda

Stjórnun innleiðingar

betrivinnutimi.is

  Dagvinna Vaktavinna Fréttir

Vaktavinna **Spurt og svarað**

Spurt og svarað um vaktavinnu

Betri vinnutími í vaktavinnu

Betri vinnutími í vaktavinnu á: www.facebook.com

Allir að deila með sínu
samstarfsfólki og kollegum!

Betri vinnutími í vaktavinnu
Fræðsluvefur

Senda skilaboð

Heim Umsagnir Myndbönd Myndir Meira

Líkar við

Um See All

Þessi fræðslusíða er ætluð starfsfólki og stjórnendum ríkisstofnana, Reykjavíkurborgar og sveitarfélaga sem vinna í vaktavinnuumhverfi.

607 manns like this including 55 af vinum þínum

642 people follow this

<http://www.betrivinnutimi.is/>

Senda skilaboð

betrivinnutimi@rikissattasemjari.is

Fræðsluvefur

Leggja til breytingar
Er símanúmer á þessari síðu?

Já Unsure Nei

Myndir See All

Búa til færslu

Photo/Video Innritun Merkja vini

FEST INNLEGG

Betri vinnutími í vaktavinnu
19. nóvember kl. 22:43

Hvað er betri vinnutími í vaktavinnu?
Með því að smella á fréttina og horfa á myndbandið færðu svörin við því helsta á aðeins tveimur mínútum 🙌
<https://betrivinnutimi.is/.../Betri-vinnutimi.../>

BETRIVINNUTIMI.IS
Betri vinnutími vaktavinnufólks á aðeins tveimur mínútum
Myndband sem sýnir á aðeins tveimur mínútum hvað fellst í Betri við...

21 8 deilingar

Líkar þetta Skrifu ummæli Deila

Spurt og svarað

- Búið að svara fjölmörgum spurningum á vefnum betrivinnutimi.is
- Ágætt að leita þar ef spurningar vakna
- ✓ [Spurt og svarað um vaktavinnu](#)
- Á hverjum vinnustað ætti að vera aðili sem ber ábyrgð á innleiðingunni, t.d. í mannauðsdeild. Þangað er hægt að leita.
- Annars hægt að leita til stéttarfélaga, svo innleiðingarhópa og eftir atvikum verkefnastjórnar/stýrihóps

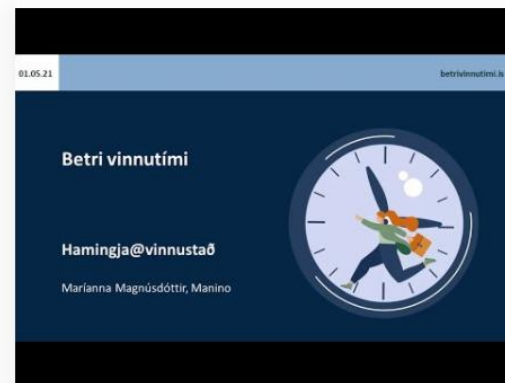
Betri nýting vinnutíma

Stuttur fyrirlestur um betri nýtingu vinnutíma - Forgangsröðun, skipulag, tímastjórnun, sóun og stöðugar umbætur

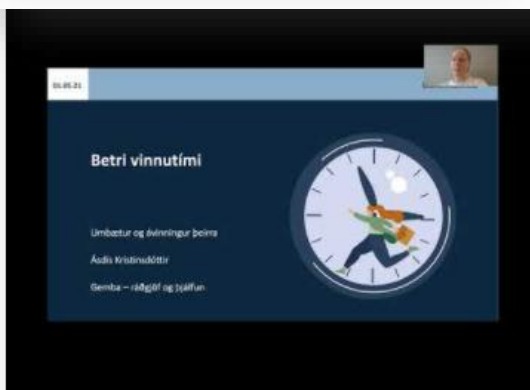
Hröðun breytinga - Undirliggjandi áhrifapættir

Stuttur fyrirlestur um hröðun breytinga og undirliggjandi áhrifapætti þeirra.

Hamingja@vinnustað

Stuttur fyrirlestur um hamingju á vinnustað.

Umbætur og ávinningur þeirra

Ásdís Kristinsdóttir Gemba - ráðgjöf og þjálfun

Þrautseigja - Betri vinnutími

Sigríður Hulda Jónsdóttir SHJ ráðgjöf

Fyrirlestrar opnir á vef

<https://betrivinnutimi.is/vaktavinna/fraedsluefni/>

